Bibulu ka məgɔba dɔw

Pentateuch (Pantateuch) ye

Jatigɛwalew tun bɛ dugukolo kan o waatiw la. O kɔfɛ fana, Ala denkɛw donna hadamaden denmusow fɛ tuma min na, u ye denw bange u ye, o kelenw kɛra cɛ barikamaw ye minnu tun bɛ yen fɔlɔ, cɛ tɔgɔba. Jenɛse 6:4

An ye cɛbaw ye yen, Anaki denkɛw, minnu bɔra cɛw la. Nɔnburuw 13:33

Emimw tun sigilen bɛ yen waati tɛmɛnenw na, jamanaba, ani caman, ani janya, i n'a fɔ Anakiw; U tun bɛ jate cɛbaw ye, i ko Anakikaw. Nka Mowabukaw b'u wele ko Emimuw. Dutɛrɔnɔmɛ 2:10-11

Dutɛrɔnɔmɛ 2:19-21
Ni i gɛrɛla Amɔn bɔnsɔn na tuma min na, i kana u tɔɔrɔ, i kana i sen don u la, katuguni ne tɛna Amɔn bɔnsɔnw ka jamana si di i ma. katuguni ne ye o di Lɔti bɔnsɔnw ma ka kɛ u ta ye.» (O fana tun jatera cɛbaw ka jamana ye, cɛbaw tun sigilen bɛ o kɔnɔ fɔlɔ, Amonikaw tun b'u wele Zamzumimuw. Jamaba, caman, janyalenba, i ko Anakikaw.

Basan masakɛ Og dɔrɔn de tora cɛba tolenw cɛma. A filɛ, a ka dilan tun ye nɛgɛdaga ye. a tɛ Amɔn bɔnsɔnw ka Rabati la wa? A janya tun ye mɛtɛrɛ kɔnɔntɔn ye, a bonya tun ye mɛtɛrɛ naani ye. An ye jamana min sɔrɔ o waati la, ka bɔ Aroɛri la, Arnɔn ba da la, ka bɔ Gilead kulu tilancɛ la, ani a duguw la, ne ye o di Rubɛnkaw ni Gadkaw ma. Gilead jamana tɔ ni Basan jamana bɛɛ, Og ka masaya, ne ye o di Manase kabila tilancɛ ma. Argob mara bɛɛ ni Basan jamana bɛɛ, o min tun bɛ wele ko cɛba jamana. Dutɛrɔnɔmɛ 3:11-13

Tariku

Basan masakɛ Og ka kɔgɔjida la, o min tun ye cɛba tolenw dɔ ye, minnu tun sigilen bɛ Asitaroti ni Edɛrɛyi, Josue 12:4

Og ka masaya bɛɛ min tun bɛ Basan, o min tun bɛ masaya kɛ Asitaroti ni Edɛrɛyi, olu minnu tora cɛba tɔw la. Josue 13:12 la

O dancɛ yɛlɛnna Hinɛmu denkɛ kɔji fɛ ka taa se Jebusi saheli fan fɛ. o ye Jerusalɛm ye, o dancɛ tun bɛ wuli ka taa kulu kuncɛ la min bɛ Hinɔmu kɔji ɲɛfɛ tilebin fɛ, o min bɛ cɛbaw ka kɔda laban na worodugu fɛ: Josue 15:8

Josue y'u jaabi ko: «Ni i ye jamaba ye, i ka wuli ka taa kungo kɔnɔ, ka tigɛ i yɛrɛ ye yen Perezikaw ni cɛfarinw ka jamana na, ni Efrayimu kulu ka surun i ma.» Josue 17:15 la

Dancɛ jigira ka se kulu laban ma min bɛ Hinɔmu denkɛ kɔdingɛ ɲɛfɛ, ani min bɛ cɛbaw ka kɔdingɛ kɔnɔ worodugu fɛ, ka jigin ka taa Hinɔmu kɔ la, ka taa Jebusi kɛrɛ fɛ saheli fɛ, ka jigin Enrogel, Josue 18:16

1 Samuɛl 17
1 Filisitikaw ye u ka kɛlɛbolow lajɛ ɲɔgɔn fɛ kɛlɛ la, ka u lajɛ Soko, Juda jamana na, ka u sigi Soko ni Azeka cɛ, Efesidamim.
2 Saul ni Israɛl cɛdenw lajɛra ɲɔgɔn fɛ ka u sigi Ela kɔdingɛ kɔnɔ ka kɛlɛ labɛn ka Filisitikaw kɛlɛ.
3 Filisitikaw jɔlen tun bɛ kulu dɔ kan fan kelen fɛ, Israɛl tun jɔlen bɛ kulu dɔ kan fan dɔ fɛ.
4 Kɛlɛcɛ dɔ bɔra Filisitikaw ka sigiyɔrɔ la, o tɔgɔ ye ko Goliyati, Gati, a janya tun ye mɛtɛrɛ wɔɔrɔ ye.
5 A tun ye nɛgɛfugulan don a kun na, a tun bɛ ni nɛgɛfugulan ye. O finimugu girinya tun ye nɛgɛfugulan sɛkɛli waa duuru ye.
6 Nɛgɛberew tun bɛ a senw na, nɛgɛbere tun bɛ a kamankunw ni ɲɔgɔn cɛ.
7 A ka tama bere tun bɛ i ko finitigi ka jiribolo. A ka tama kunkolo girinya tun ye nɛgɛ seki kɛmɛ wɔɔrɔ ye.
8 A y'i jɔ ka pɛrɛn Israɛl ka kɛlɛbolow la k'a fɔ u ye ko: «Mun y'a to aw nana aw ka kɛlɛw labɛn? ne tɛ Filisitika ye wa? i ka cɛ dɔ sugandi i ye, a ka jigin ne fɛ.»
9 Ni a sera ka ne kɛlɛ ka ne faga, an na kɛ aw ka jɔnw ye.
10 Filisitika ko: «Ne bɛ Israɛl ka kɛlɛbolow sɔsɔ bi. Cɛ di ne ma, walisa an ka kɛlɛ kɛ ɲɔgɔn fɛ.»
11 Saul ni Israɛl bɛɛ ye Filisitika ka o kuma mɛn tuma min na, u kabakoyara, u siranna kosɛbɛ.
12 Dawuda tun ye Efrateka denkɛ ye min tun bɛ bɔ Bɛtilɛhɛm Juda. Denkɛ 8 tun b'a fɛ.
13 Jese denkɛ kɔrɔba saba taara Saul nɔfɛ kɛlɛ la.
14 Dawuda tun ye dɔgɔkɛ ye.
15 Nka Dawuda taara ka segin Saul fɛ ka taa a fa ka sagaw balo Bɛtilɛhɛm.
16 Filisitika surunyara sɔgɔma ni wula fɛ, ka tile binaani kɛ.
17 Jese y'a fɔ a denkɛ Dawuda ye ko: «I ka nin ɲɔ jalen ni nin nbuuru tan in efa kelen ta i balimaw ye ka boli ka taa i balimaw fɛ.
18 I ka o foromazi tan ta ka taa u ka mɔgɔ ba kuntigi fɛ, ka i balimaw ka kow lajɛ, ka u ka layidu ta.
19 Saul ni u ni Israɛl cɛdenw bɛɛ tun bɛ Ela kɔdingɛ kɔnɔ ka kɛlɛ kɛ ni Filisitikaw ye.
20 Dawuda wulila sɔgɔmada joona fɛ ka sagaw to kɔrɔsibaga dɔ fɛ, ka u ta ka taa i ko Jese y'a fɔ a ye cogo min na. A sera kɔda la, kɛlɛcɛw tun bɛ taa kɛlɛ la tuma min na, ka pɛrɛn kɛlɛ ko la.
21 Israɛl ni Filisitikaw tun ye kɛlɛbolow labɛn kɛlɛbolow ni kɛlɛbolow cɛ.
22 Dawuda y'a ka wotoro to wotoro kɔrɔsibaga bolo ka boli ka don kɛlɛbolo la ka na a balimaw fo.
23 A tora ka kuma u fɛ tuma min na, Filisitikaw ka kɛlɛbolow cɛma, Gati Filisitika min tɔgɔ ye ko Goliyati, nana ka kuma o kuma kelenw fɛ.
24 Israɛl cɛw bɛɛ ye o cɛ ye tuma min na, u bolila a ɲɛ, u siranna kosɛbɛ.
25 Israɛl cɛw y'a fɔ ko: «Aw ye nin cɛ wulilen ye wa?» Siga t'a la, a nana Israɛl sɔsɔ.
26 Dawuda y'a fɔ a kɛrɛfɛ cɛw ye ko: «Mɔgɔ min bɛ nin Filisitika faga ka maloya bɔ Israɛl bolo, mun na kɛ o la?» Katuguni nin Filisitika bolokolibali ye jɔni ye, walisa a ka Ala ɲɛnama ka kɛlɛbolow sɔsɔ?»
27 Jama y'a jaabi nin cogo la ko: «Mɔgɔ min b'a faga, o na kɛ ten.»
28 A kɔrɔkɛ Eliyabu y'a mɛn tuma min na a tun bɛ kuma cɛw fɛ. Eliyabu ka dimi donna Dawuda kɔrɔ, a y'a fɔ ko: «Mun na i jiginna yan?» I ye o saga damadɔw to jɔni fɛ kungokolon kɔnɔ? Ne bɛ i ka kuncɛbaya ni i dusukun nalonmaya dɔn. katuguni i jigira walisa i ka kɛlɛ ye.»
29 Dawuda y'a ɲininka ko: «Ne ye mun kɛ sisan?» Yala o sababu tɛ yen wa?
30 A y'i kɔdon a kɔ ka taa mɔgɔ wɛrɛ fɛ ka kuma o cogo kelen na.
31 Dawuda ye kuma minnu fɔ, u ye olu mɛn tuma min na, u y'u lakali Saul ɲɛkɔrɔ.
32 Dawuda y'a fɔ Saul ye ko: «Mɔgɔ si kana sɛgɛn a kosɔn. i ka jɔnkɛ na taa kɛlɛ kɛ ni Filisitika in ye.»
33 Saul y'a fɔ Dawuda ye ko: «I tɛ se ka taa nin Filisitika in kɛlɛ ka taa kɛlɛ kɛ n'a ye, katuguni i ye kamalennin ye, kɛlɛcɛ don kabini a denmisɛnman.»
34 Dawuda y'a fɔ Saul ye ko: «I ka baaraden ye a fa ka sagaw kɔlɔsi, waraba ni ursi nana ka sagaden dɔ ta ka bɔ sagakulu cɛma.
35 Ne bɔra a nɔfɛ ka a bugɔ k'a bɔ a da la.
36 I ka baaraden ye waraba ni ursi faga.
37 Dawuda y'a fɔ fana ko: «Matigi min ye ne kisi waraba senkɔni ni ursi senkɔniw ma, o na ne kisi Filisitika in bolo.» Saul y'a fɔ Dawuda ye ko: «Taa, Matigi ka kɛ i fɛ.»
38 Saul ye Dawuda minɛ ni a ka kɛlɛkɛminɛnw ye, ka nɛgɛbere don a kun na. fana a ye marifa di a ma ni bɔrɔ ye.
39 Dawuda y'a ka npan siri a ka kɛlɛkɛminɛnw na. sabu a tun ma o sɛgɛsɛgɛ. Dawuda y'a fɔ Saul ye ko: «Ne tɛ se ka taa ni ninnu ye. katuguni ne ma u kɔrɔbɔ.» Dawuda y'u bila a kɔ.

40 A y'a ka bere minɛ a bolo, ka kabakurun nɔgɔlen duuru sugandi ka bɔ kɔdingɛ kɔnɔ, k'u don sagagɛnnaw ka bɔrɔ kɔnɔ min tun bɛ a bolo. A ka nɛgɛbere tun b'a bolo, a gɛrɛla Filisitika la.
41 Filisitika gɛrɛla Dawuda la. Cɛ min tun bɛ o kala ta, o taara a ɲɛfɛ.
42 Filisitika ye Dawuda filɛ tuma min na, a ye Dawuda mafiɲɛya, katuguni a tun ye kamalennin ye, a ɲɛda tun ye bulama ye.
43 Filisitika y'a fɔ Dawuda ye ko: «Ne ye wulu ye, i bɛ na ne fɛ ni berew ye wa?» Filisitika ye Dawuda danga a ka ala fɛ.
44 Filisitika y'a fɔ Dawuda ye ko: «Na ne fɛ, ne na i sogo di sankolo kɔnɔ kɔnɔw ni kungosogow ma.»
45 Dawuda y'a fɔ Filisitika ye ko: «I bɛ na ne fɛ ni npan ni tama ni kala ye.»
46 Matigi na i don ne bolo bi. Ne na i bugɔ ka i kunkolo bɔ i bolo. Ne na Filisitikaw ka kɛlɛbolo suw di bi, sankolo kɔnɔ kɔnɔw ni kungosogow ma. walisa dugukolo bɛɛ k'a dɔn ko Ala bɛ Israɛl kɔnɔ.»
47 Nin jama bɛɛ na a dɔn ko Matigi tɛ kisi ni npan ni tama ye, katuguni kɛlɛ ye Matigi de ta ye, a na aw don an bolo.
48 Filisitika wulila ka na Dawuda kunbɛn tuma min na, Dawuda ye teliya ka taa kɛlɛbolo fan fɛ ka taa Filisitika kunbɛn.
49 Dawuda y'a bolo don a ka bɔrɔ kɔnɔ, ka kabakurun dɔ ta o yɔrɔ la k'a sɔgɔsɔgɔ ka Filisitika gosi a ɲɛda la fo kabakurun donna a ɲɛda la. A y'i biri dugukolo kan.
50 Dawuda ye se sɔrɔ Filisitika kan ni bɔgɔdaga ni kabakurun ye, ka Filisitika bugɔ k'a faga. nka npan si tun tɛ Dawuda bolo.
51 O de y'a to Dawuda bolila ka jɔ Filisitika kan, k'a ka npan ta k'a bɔ a dawolo la k'a faga k'a kunkolo tigɛ ni o ye. Filisitikaw y'a ye ko u ka kɛlɛcɛ salen don tuma min na, u bolila.
52 Israɛl ni Juda cɛw wulila ka pɛrɛn ka Filisitikaw nɔfɛ fo i ka se kɔdingɛ kɔnɔ ani Ekron daw la. Filisitikaw joginlenw binna Saarayimu sira kan, ka se Gati ni Ekroni ma.
53 Israɛldenw seginna ka bɔ Filisitikaw nɔfɛ, ka u ka fanibuguw cɛ.
54 Dawuda ye Filisitika kunkolo minɛ ka na n'a ye Jerusalɛm. Nka a y'a ka kɛlɛkɛminɛnw don a ka fanibugu kɔnɔ.
55 Saul ye Dawuda ye min bɛ taa Filisitika kɛlɛ, a y'a fɔ kɛlɛbolo kuntigi Abnɛrɛ ye ko: «Abner, nin kamalennin in ye jɔn denkɛ ye?» Abnɛrɛ y'a fɔ ko: «Masakɛ, i ni ɲɛnama don, ne tɛ se k'o fɔ.»
56 Masakɛ y'a fɔ ko: «I ka a ɲininka denkɛ ye jɔn denkɛ ye.»
57 Dawuda seginna ka bɔ Filisitika fagali la tuma min na, Abnɛrɛ y'a minɛ k'a lase Saul ɲɛ ni Filisitika kunkolo tun b'a bolo.
58 Saul y'a ɲininka ko: «E, kamalennin, i ye jɔn denkɛ ye?» Dawuda y'a jaabi ko: «Ne ye Bɛtilɛhɛmuka Jese denkɛ ye.»

Isbibenob min tun bɛ cɛba denkɛw la, a ka tama girinya tun bɛ sekɛli kɛmɛ saba bɔ, a sirilen bɛ ni npan kura ye, a tun b'a miiri ko a ye Dawuda faga. Nka Zeruya denkɛ Abisai y'a dɛmɛ ka Filisitika gosi k'a faga. Dawuda ka cɛw ye kali a la k'a fɔ a ye ko: «I kana bɔ an fɛ ka taa kɛlɛ la tun, walisa i kana Israɛl ka yeelen faga.» O kɔ, kɛlɛ kɛra ni Filisitikaw ye tugun Gob, Husate Sibekai ye Saf faga, o min tun ye cɛba denw dɔ ye. Kɛlɛ dɔ kɛra Gɔb ni Filisitikaw ye tugun, Yareoregim denkɛ Elhanani, Bɛtilɛhɛmu, ka Gatika Goliyati balimakɛ faga. Kɛlɛ dɔ tun bɛ Gati, cɛba dɔ tun bɛ yen, a bolokɔnincinin wɔɔrɔ tun bɛ a bolo kelen kelen bɛɛ la, senkɔni wɔɔrɔ tun bɛ a sen kelen kelen bɛɛ la, u hakɛ tun ye mugan ni naani ye. A fana wolola cɛba in fɛ. A ye Israɛl sɔsɔ tuma min na, Dawuda balimakɛ Simea denkɛ Jonatan y'a faga. O mɔgɔ naani wolola cɛba dɔ fɛ Gati, ka bin Dawuda ni a ka jɔnw bolo. 2 Samuɛl 21:16-22

O kɔ, kɛlɛ kɛra Gezer dugu la ni Filisitikaw ye. O waati la, Husaka Sibekai ye Sipai faga, o min tun ye cɛba denw dɔ ye. Kɛlɛ kɛra ko kura ni Filisitikaw ye. Yayiri denkɛ Elhanani ye Gatika Goliyati balimakɛ Lami faga, a ka tamabere tun bɛ i ko jirituru. Kɛlɛ kɛra Gati, cɛba dɔ tun bɛ yen, a bolokɔnincininw ni a senkɔniw tun ye mugan ni naani ye, wɔɔrɔ bolo kelen kelen bɛɛ la, wɔɔrɔ sen kelen kelen bɛɛ la. Nka a ye Israɛl sɔsɔ tuma min na, Dawuda balimakɛ Simeya denkɛ Jonatan y'a faga. Olu wolola cɛba dɔ fɛ Gati. U binna Dawuda ni a ka jɔnw bolo. 1 Tilew Kibaru 20:4-8

A bɛ ne kari ni kari ni kari ye, a bɛ boli ne kan i ko cɛba. Job 16:14 la

Apokrifa

Katuguni cɛbatigi ma bin kamalenninw fɛ, Titan denkɛw ma a bugɔ, wa cɛba kɔrɔbaw ma don a kan, nka Merari denmuso Judit y'a barika dɔgɔya a ɲɛda cɛɲi fɛ. Juditi 16:7 la

Kɔrɔlen fana, cɛ kuncɛbaw tun halakira tuma min na, diɲɛ jigiya min tun bɛ mara i bolo, o tun bɛ bɔ minɛn barikama dɔ kɔnɔ, ka bɔnsɔn bɔnsɔn to siyaw bɛɛ bolo. Solomani ka hakilitigiya 14:6

A ma lafiya ka ɲɛsin cɛkɔrɔbaw ma, minnu binna u ka nalomanya fanga fɛ. Waajulikɛla 16:7

Tuluma bɛ bɔ hɛrɛ saraka la cogo min na, Dawuda sugandira Israɛl bɔnsɔnw cɛma ten. A tun bɛ tulon kɛ ni warabilenw ye i n'a fɔ denmisɛnninw, ani ursiw i n'a fɔ sagadenw. Yala a ma kɛ cɛba ye, k'a sɔrɔ a tun ka dɔgɔ hali bi wa? A ma maloya bɔ jama la tuma min na a y'a bolo kɔrɔta ni kabakurun ye min tun bɛ bɔgɔdaga kɔnɔ, ka Goliyati ka yɛrɛbonya gosi wa? Katuguni a ye Matigi Kɔrɔtalenba wele. A ye fanga di a kininbolo ma ka o kɛlɛcɛ barikama faga, ka a ka mɔgɔw ka buru jɔ. Waajulikɛla 47:2-5

Jaba dɔw tun bɛ yen minnu tɔgɔ bɔra kabini a daminɛ na, minnu bonya tun ka bon kosɛbɛ, ani minnu tun bɛ kɛlɛ dɔn kosɛbɛ. Matigi ma olu ɲɛnatɔmɔ, a ma dɔnniya sira di u ma, nka u halakira, katuguni hakilitigiya tun tɛ u bolo, u halakira u yɛrɛ ka nalomanya kosɔn. Baruk 3:26-28 la

O kɔ, a denkɛ Juda min tɔgɔ ye ko Makabe, o wulila a nɔ na. A balimaw bɛɛ y'a dɛmɛ, a fa minɛbagaw bɛɛ fana y'a dɛmɛ. O la, a ye bonyaba sɔrɔ a ka mɔgɔw la, ka disi don i n'a fɔ cɛba, k'a ka kɛlɛkɛ fini siri a la, ka kɛlɛw kɛ, ka kɛlɛbolo lakana n'a ka npan ye. A ka kɛwalew la, a tun bɛ i ko waraba, ani i ko waraba wulu min bɛ mankan bɔ a ka fɛn minɛta kama. Katuguni a ye mɔgɔ juguw nɔfɛ, ka u ɲini, ka a ka mɔgɔw tɔɔrɔbagaw jeni. O de y'a to mɔgɔ juguw y'u dɔgɔya a ɲɛsiran kosɔn, tilenbaliya kɛbagaw bɛɛ jɔrɔla, katuguni kisili ye ɲɛtaa sɔrɔ a bolo. A ye masakɛ caman fana dusu kasi, ka Yakuba nisɔndiya a ka kɛwalew fɛ, a hakili jiginna fo abada. A taara Juda duguw cɛma, ka Ala ɲɛsiranbaliw halaki ka bɔ Israɛl ka diminya la, fo a tɔgɔ bɔra fo ka se dugukolo fan bɛɛ ma, ka mɔgɔ minnu tun labɛnnen don ka halaki, a ye olu minɛ a ye. 1 Makabew 3:1-9

Enɔki

Tɔɔw bɛɛ n'u ye musow ta u yɛrɛ ye, u kelen-kelen bɛɛ ye kelen sugandi u yɛrɛ ye, u y'a daminɛ ka don u kɔnɔ ka u yɛrɛ nɔgɔ n'u ye, ka u kalan fɛnɲɛnɛmaw ni lafililiw la, ani jirisunw tigɛcogo la, ka u dege jiriw la. Wa u kɔnɔma don, u ye cɛba belebelebaw bange, minnu janya tun ye ell ba saba ye (Ell ye Erɔpu worodugu-tlebi sumanikɛlan ye, a tun faamuyalen don fɔlɔ iko mɛtɛrɛ kelen, bolokɔni janya ni bolo janyalen faralen ɲɔgɔn kan. Ell sumanikɛlan wɛrɛw bɛ bɛn santimɛtɛrɛ 27-45 ma): Min ye cɛw ka sɔrɔw bɛɛ dun. Wa tuma min na mɔgɔw ma se k'u balo tugun, Jatigɛwalew y'u kɛlɛ ka hadamadenw dun. U y'a daminɛ ka jurumu kɛ kɔnɔw ni baganw ni baganw ni jɛgɛw ma, ka ɲɔgɔn sogo dun ka joli min. O kɔ, dugukolo ye jalaki da sariya tiɲɛbagaw kan. Henɔki 7:1-6 kɔnɔ

Musow ye cɛbaw bange, dugukolo bɛɛ falen don joli ni tilenbaliya la o cogo la. Henɔki 9:9 la

A y'a jaabi k'a fɔ ne ye, ne y'a kan mɛn ko: Enɔki, e mɔgɔ tilennen, tilennenya sariyatigi, i kana siran, i gɛrɛ yan ka ne kan lamɛn. Aw ka taa a fɔ sankolo kɔlɔsilikɛlaw ye, olu minnu ye aw ci ka delili kɛ u ye ko: Aw ka kan ka delili kɛ mɔgɔw ye, ka cɛw deli aw kosɔn: Mun na aw ye sankolo sanfɛla, senuma ani banbali to yen, ka da musow fɛ, ka aw yɛrɛ nɔgɔ ni hadamadenw denmusow ye, ka musow ta aw yɛrɛw ye, ka kɛ i ko dugukolo denw, ka cɛw bange i denkɛw ye? Hali ni aw tun ye mɔgɔ senumaw ye, hakili ta fan fɛ, ka ɲɛnamaya banbali kɛ, aw ye aw yɛrɛ nɔgɔ ni musow joli ye, ka denw bange ni farisogo joli ye, ka farisogo ni joli nege don aw la i ko mɔgɔ minnu bɛ sa ka halaki. O de kosɔn ne ye musow fana di u ma walisa u ka kɔnɔ ta ka denw bange u fɛ, walisa foyi kana dɛsɛ u la dugukolo kan. Nka aw tun ye hakilimaya mɔgɔw ye fɔlɔ, aw tun bɛ ɲɛnamaya banbali kɛ, ani aw tun tɛ sa diɲɛ bɔnsɔn bɛɛ kɔnɔ. O de kosɔn ne ma musow sigi aw ye. Sabu sankolola hakili ta fan fɛ mɔgɔw, u sigiyɔrɔ bɛ sankolo de la.» Sisan, cɛba minnu bɔra jinɛw ni farisogo la, olu na wele ko jinɛ juguw dugukolo kan, u sigiyɔrɔ na kɛ dugukolo kan. Jinɛ juguw bɔra u farikolo la; sabu u

bangera hadamadenw fɛ, wa u daminɛ ni u bɔyɔrɔ fɔlɔ de bɔra Kɔlɔsilikɛla senumaw la; u na kɛ jinɛ juguw ye dugukolo kan, u na wele jinɛ juguw. Sankolo niw, u sigiyɔrɔ na kɛ sankolo la, nka dugukolo ni minnu bangera dugukolo kan, u sigiyɔrɔ na kɛ dugukolo kan. Jatigɛwalew niw bɛ tɔɔrɔ, ka degun, ka halaki, ka bin, ka kɛlɛ kɛ, ka tiɲɛni kɛ dugukolo kan, ka tɔɔrɔ lase mɔgɔw ma. O jinɛw na wuli cɛdenw ni musow kama, katuguni u bɔra u la. Henɔki 15:1-11

Kabini cɛfarinw fagali ni u halakili ani u saya donw na, jinɛw bɔra u farisogow niw la, k'a sɔrɔ u ma kiri tigɛ. O cogo la, u na halaki fo ka se a dafa don ma, kiritigɛba min na waati bɛna ban, Kɔlɔsilikɛlaw ni Ala-ɲɛsiranbaliw kan, ɔwɔ, o bɛna ban pewu. Henɔki 16:1

Wa ne Enɔki y'a jaabi k'a fɔ a ye ko: Matigi na ko kura kɛ dugukolo kan, ani ne ye nin ye kaban yeli la, ka a jira i la ko ne fa Yared ka bɔnsɔnw na, sankolo mɛlɛkɛ dɔw ye Matigi ka kuma tiɲɛ. A filɛ, u bɛ jurumu kɛ ka sariya tiɲɛ, ka u yɛrɛ fara musow kan ka jurumu kɛ u fɛ, ka u dɔw furu, ka denw bange u fɛ. U na cɛbaw bange dugukolo kan, o tɛ kɛ ka kɛɲɛ ni hakili ye, nka ka kɛɲɛ ni farisogo ye, ɲangiliba na kɛ dugukolo kan, dugukolo na saniya ka bɔ nɔgɔ bɛɛ la. Ɔwɔ, halakiliba na kɛ dugukolo bɛɛ kan, sanjiba ni halakiliba na kɛ san kelen kɔnɔ. Henɔki 106:13-16

Jubile seliw

Mɔgɔdenw y'a daminɛ ka caya dugukolo kan, denmusow bangera u ye tuma min na, Ala ka mɛlɛkɛw y'u ye nin jubile san dɔ la, u filɛli cɛ ka ɲi. U ye mɔgɔ minnu sugandi, u ye olu bɛɛ muso ta, u ye denkɛw bange u ye, u kɛra cɛba ye. Jubilew 5:1

Katuguni nin ko saba de kosɔn, sanjiba nana dugukolo kan, o ye jatɔya ye, Kɔlɔsilikɛlaw ye jatɔya kɛ hadamadenw denmusow nɔfɛ, u ye u ka sariya sɔsɔ, ka u yɛrɛw musow ta, u ye minnu sugandi, u ye nɔgɔlenya daminɛ. U ye denkɛw bange Nafidiw, u bɛɛ tɛ kelen ye, u ye ɲɔgɔn dun, Jaraw ye Nafiliw faga, Nafiliw ye Eljo faga, ani Eljo hadamadenw, ani ɲɔgɔn. Mɔgɔ kelen-kelen bɛɛ y'u yɛrɛ feere ka tilenbaliya kɛ, ka joli caman bɔn, ka dugukolo fa tilenbaliya la. Jubilew 7:21-23

A y'a fɔ u ye ko cɛfarinw ka kiri ko la, ani Sodomɛkaw ka kiri ko la, u ka juguya kosɔn, u sara u ka jatɔya ni u ka nɔgɔlenya ni u ka ɲɔgɔn tiɲɛni ko la jatɔya kosɔn. Jubilew 20:5

Nka sanni u tun bɛ Gilead jamana wele ko Refayimu jamana. Katuguni o tun ye Refayimu jamana ye, Refayimu wolola yen, cɛba minnu janya tun ye mɛtɛrɛ tan ni kɔnɔntɔn, seegin ye, ka jigin fo mɛtɛrɛ wolonwula. Jubilew 29:9

Edɛn kitabu minnu ɲinɛna u kɔ

Cɛw taara ni n ye sankolo duurunan na ka n bila, n ye sɔrɔdasi caman ye yen, minnu jate tɛ se ka fɔ, minnu tɔgɔ ye ko Grigori, minnu cogoya ye hadamadenw ye, wa u bonya tun ka bon ni jaba belebelebaw ta ye, u ɲɛda jalen don, u da makun tun bɛ to ka ban, wa baara si ma kɛ sankolo duurunan na, wa baara si ma kɛ sankolo duurunan na, wa ne y'a fɔ cɛw ye minnu tun bɛ ne fɛ: Mun de la ninnu jara kosɛbɛ ani u ta ɲɛda dusukasilen don, u da bɛ makun, mun na baara tɛ kɛ sankolo in kan? U y'a fɔ ne ye ko: Ninnu ye Grigoriw ye, minnu n'u ka masakɛ Sitanɛli banna yeelen Matigi ma, ani u kɔfɛ, minnu minɛna dibiba la sankolo filanan kan, ani u saba jigira dugukolo kan ka bɔ Matigi ka masasigilan kan, ka taa Ermon yɔrɔ la, ka u ka layidu tiɲɛ Ermon kulu kamankun kan, ka hadamaden denmusow ye u ka ɲi cogo min na, ka u yɛrɛ ta musow, ka dugukolo nɔgɔ n'u ka kɛwalew ye, minnu ye sariya tiɲɛni ni ɲagami kɛ u si hakɛ bɛɛ la, ani cɛba dɔw bɛ bange ani cɛba kabakomaw ni juguyaba. O de kosɔn Ala ye kiri tigɛ u kan ni kiriba ye, u bɛ kasi u balimaw kosɔn, u na ɲangi Matigi ka donba la. Henɔki ka gundo 18:1-4 kɔnɔ

O de kosɔn, ne denw, aw ka boli jatɔya la, ka ci fɔ aw musow ni aw denmusow ma, u kana u kunkolo ni u ɲɛda masiri walisa ka hakili lafili. Sabu u ye Kɔlɔsilikɛlaw lafili ten, minnu tun bɛ sanjiba ɲɛ; sabu u tun bɛ u filɛ tuma bɛɛ, u nege tun bɛ u la, u tun bɛ o kɛwale kɔnɔ ta u hakili la. sabu u y'u yɛrɛ yɛlɛma ka kɛ mɔgɔw

cogoya ye, ka u yɛrɛ jira u cɛw fɛ tuma min na. Muso minnu tun bɛ u cogoya nege don u hakili la, olu ye cɛba bange, katuguni Kɔlɔsilikɛlaw y'a jira u la i n'a fɔ u bɛ se sankolo la. O de kosɔn, aw k'aw yɛrɛ kɔlɔsi jatɔya la. ni aw b'a fɛ ka kɛ hakili saniyalen ye, aw k'aw hakili to muso bɛɛ la. Rubɛn ka layidu 2:17-20

Akɔri, masakɛ, cɛba dɔ, n y'a sɔrɔ, a bɛ nɛgɛberew fili ɲɛfɛ ani kɔfɛ, a sigilen bɛ so kan, ka kabakurun dɔ ta min girinya ye kilo biwɔɔrɔ ye, k'a fili k'a ka so gosi, k'a faga. N fa Yakuba ye masakɛw bɛɛ ka masakɛ Beelesati faga, cɛba min tun ye cɛba ye, a janya tun ye mɛtɛrɛ tan ni fila ye. Juda ka layidu 1:18,22